

Yrkesplugget
Karlsbodavägen 18
168 67 Bromma

Datum
2010-08-20
1 (6)
Dnr: 40-2010:30

Yrkesplugget i Sverige AB
Karlsbodavägen 18
168 67 Bromma

Kvalitetsgranskning av Yrkesplugget i Stockholms kommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat om undervisningen i samhällskunskap på skolans yrkesförberedande program är ändamålsenlig och ger eleverna möjlighet att nå målen.

Skolinspektionen bedömer att undervisningen i Samhällskunskap A på motsvarande Bygg- och Fordonsprogrammen i mycket hög grad utgår från ämnets mål att sträva mot. Undervisningen anpassas i stor utsträckning efter varje elevs förutsättningar, erfarenheter och behov. Skolan har ett bra arbete avseende säkerställande av likvärdiga bedömningar. Skolan behöver genomföra insatser inom följande områden för att ge eleverna ökade möjligheter att nå målen

Områden som bör förbättras:

- Rektorn behöver genomföra insatser så att undervisningen i högre utsträckning utgår från de olika programmens program mål samt vidta åtgärder så att samverkan mellan lärarna i kärn- och karaktärsämnena utökas.

En uppföljning av detta beslut kommer att ske genom att Yrkesplugget inom tre månader efter beslutsdatum, dvs. senast den 22 november 2010, inkommer till Skolinspektionen, avdelningen i Stockholm, med en redovisning av de åtgärder som vidtagits.

Skolinspektionens granskning av undervisningen i samhällskunskap i Yrkesplugget

Bakgrund

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av undervisningen i samhällskunskap på yrkesförberedande program under perioden 1 april 2010 till 29 oktober 2010. Skolinspektionen ska granska ett antal gymnasieskolors yrkesförberedande program avseende undervisningen i kärnämnet samhällskunskap. Detta är angeläget eftersom elever på yrkesförberedande program generellt sett har lägre måluppfyllelse än elever på studieförberedande program i ämnet. Granskningen kommer att inriktas på skolors förmåga att anpassa undervisningen så att alla elever får förutsättningar att nå maximala resultat och minst godkänt. Syftet är att måluppfyllelsen i samhällskunskap på yrkesförberedande program ska öka.

Kvalitetsgranskningens huvudfrågeställning är **om undervisningen i samhällskunskap på yrkesförberedande program är ändamålsenlig och ger eleverna möjlighet att nå målen**. Med ändamålsenlig undervisning avses här en undervisning som utgår från målen att sträva mot för ämnet samhällskunskap och programmålen. För att vara ändamålsenlig måste undervisningen anpassas efter varje elevs förutsättningar, erfarenheter, behov och tänkande. En ändamålsenlig undervisning ställer även krav på skolornas arbete för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betygsättning. Därför kommer kvalitetsgranskningen även att beröra detta område. I bilaga till detta beslut återfinns en lista över samtliga bedömningspunkter som omfattas av granskningen. Övergripande information om och projektplan för kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

I granskningen ingår 40 gymnasieskolor. Varje skola får efter granskningen ett beslut. Dessutom kommer Skolinspektionen redovisa övergripande iakttagelser och slutsatser i en kvalitetsgranskningsrapport i slutet av året. Denna övergripande rapport kommer att publiceras på Skolinspektionens webbplats samt skickas till samtliga skolor som ingått i granskningen.

Yrkesplugget ingår i granskningen och resultatet redovisas i detta beslut. Skolan besöktes den 19–21 april 2010. I skolan granskades byggprogrammet (BP) och fordonsprogrammet (FP). Beslutsunderlaget utgörs av dokument från skolan samt av den information som samlats in genom intervjuer med elever, lärare och rektorn samt genom observationer av lektioner i Samhällskunskap A på aktuella program. Ansvariga för kvalitetsgranskningen i Yrkesplugget är utredarna Ellionor Triay Strömvall och Johan Pellberg.

Beskrivning av skolan

Yrkesplugget är en fristående gymnasieskola som startade hösten 2006. Skolan ägs av Yrkesplugget i Sverige AB (organisationsnummer 556675-3736) och är belägen i Bromma, norr om Stockholm. På skolan kan man läsa fyra olika utbildningar: MC-teknik, personbilsteknik, gods- och persontransporter och bygg- och fastighetsteknik. Programmen har i bidragshänseende förts till de nationella programmen fordonsprogrammet och byggprogrammet. På skolan går 243 elever. Enligt Skolinspektionens tillståndsbeslut daterat den 29 november 2005 kommer skolan följa läroplanen för de frivilliga skolformerna (Lpf 94), de nationella programmålen för Fordonsprogrammet och de nationella kursplanerna för kärnämnen svenska/svenska som andraspråk, engelska, samhällskunskap, religionskunskap, matematik, naturkunskap, idrott och hälsa samt estetisk verksamhet.

Motivering till beslutet

Utgår undervisningen från ämnets mål att sträva mot

Mål att sträva mot är utformade så att de ska visa vilka kunskaper som skolan ska sträva efter att alla elever utvecklar. Dessa mål sätter inte någon gräns för elevernas utveckling. Målen att sträva mot ska vara utgångspunkt för lärarnas planering tillsammans med eleverna. I ämnet samhällskunskap i gymnasiet ska skolan i sin undervisning bland annat sträva efter att eleven omfattar och praktiserar demokratins värdegrund och förstår hur olika perspektiv och ideologier ger olika sätt att uppfatta samhället. Eleverna ska också ges möjlighet att utveckla sin förmåga att formulera frågor, argumentera och uttrycka ståndpunkter samt att aktivt delta i samhällslivet och påverka samhällsutvecklingen. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att använda olika metoder vid arbetet med samhällsfrågor och att övas i ett alltmer vetenskapligt förhållningssätt.

Beskrivning och bedömning av situationen på skolan

Samhällskunskapsundervisningen utgår i mycket stor utsträckning från målen att sträva mot. Det visar såväl lektionsbesök som intervjuer med både lärare och elever. Eleverna var mycket nöjda med undervisningen och vid intervjuer framkom att undervisningen ofta bestod av diskussioner och övningar gällande olika samhällsfrågor, där de fick möjlighet att argumentera, värdera påståenden och pröva olika ståndpunkter. Demokratifrågor och källkritik diskuteras kontinuerligt. Vid intervjun med lärarna framkom att strävansmålen ligger till grund för planeringen och att de alltid genomsyrar lektionerna.

Utgår undervisningen från programmålen

För vart och ett av de nationella programmen gäller program mål som regeringen fastställer. Program målet signalerar att det finns en särskild tanke med programmet och att denna grundläggande tanke ska märkas i i program mets samtliga kurser. Eleverna ska

uppfatta sin utbildning som en helhet. För att programmet ska fungera som en helhet behöver lärarna samarbeta över ämnesgränserna. Kärnämnen och karaktärsämnen ska sträva åt samma håll. Det gäller att tänka programinriktat snarare än ämnesinriktat, för att få undervisningen att kännas mer meningsfull för eleven. Det är viktigt att kärnämnesläraren varierar sina kurser med målet för varje enskilt program för ögonen. Både i programmålen och i kärnämnenas kursplaner finns det mål som säger att elevens studieinriktning ska påverka utformningen av kärnämneskurserna. Viktigt är att skolan ger de organisatoriska förutsättningarna för olika slag av samverkan.

Beskrivning och bedömning av situationen på skolan

Granskningen visar att undervisningen till viss del utgår från programmålen, men inte i tillräckligt hög grad. Av intervjuerna framkommer att det är målen i kursplanen som är grunden vid lärarnas planering av undervisningen och programmålen används inte. Lärarna uppger i intervjuer att de i undervisningen försöker knyta an till elevernas studieinriktning när sådana tillfällen ges. Deras utgångspunkt är dock att få eleverna intresserade av samhällskunskapen i egenskap av "samhällsmedborgare". För att öka måluppfyllelsen ytterligare behöver dock rektorn tillförsäkra sig om att undervisningen orienteras ytterligare mot yrkesinriktningen.

Inriktningen av undervisningen mot elevernas studieval kan underlättas genom utökat samarbete mellan lärarna i kärn- respektive karaktärsämnena. Samverkan mellan dessa lärare förekommer på skolan, bl.a. genom samverkansmöten en dag i veckan. På dessa möten diskuteras dock i första hand enskilda elever och inte olika samarbetsformer. För att öka programinriktningen och få utbildningen att kännas än mer meningsfull för eleverna bör rektorn genomföra insatser för att utöka detta samarbete ytterligare.

Utgår undervisningen från varje elevs förutsättningar, erfarenheter, behov och tänkande

Enligt läroplanen ska undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Varje elev ska få stimulans att växa med uppgifterna och möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Skolan ska stärka elevernas tro på sig själva och ge dem framtidstro. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och utveckla elevernas förmåga och vilja att ta personligt ansvar och aktivt delta i samhällslivet. Elevernas möjligheter att utöva inflytande på undervisningen och att ta ansvar för sina studieresultat förutsätter att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. Lärarna måste därför fortlöpande informera varje elev om hennes eller hans utvecklingsbehov och framgångar i studierna. Grunderna för betygsättningen ska redovisas för eleverna och vara förenliga med målen i kursplanen och betygskriterierna för kursen. Betygssystemet förutsätter att läraren grundar sin bedömning på varierade bedömningsformer, både muntliga och skriftliga bevis på kunskap och vid flera bedömningstillfällen.

Gymnasieförordningen anger att rektorn ansvarar för att genomföra en utredning om det finns signaler om att en elev kan vara i behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av stödåtgärder för att kunna nå målen ska ett sådant stöd ges. Rektorn ska då se till att det upprättas ett åtgärdsprogram.

Beskrivning och bedömning av situationen på skolan

Skolan har ett välfungerande arbete med att ge stöd åt de elever som behöver det. Vid intervjuerna framkom att såväl rektorn som lärarna har god kännedom om elevernas olika lärstilar och behov av stöd. Lärarna arbetar aktivt utifrån denna kunskap med att anpassa arbetssätt och lektionsupplägg. För de elever som har skrivsvårigheter finns exempelvis möjlighet att redogöra för skrivuppgifter muntligt, och tvärtom. Metoderna under lektionerna varierar ständigt dels för att alla elever ska få chansen att öva på det de behöver utveckla, men också för att de ska få olika möjligheter att visa sina kunskaper och färdigheter.

För de elever som behöver ytterligare stöd finns den s.k. Kunskapsverkstaden. Där finns alltid minst en lärare för varje ämne, inklusive samhällskunskapen, och verkstaden är välbesökt.

Arbetar skolan för att säkerställa en likvärdig bedömning av elevernas förmågor och kunskaper

I Skolverkets allmänna råd om det lokala arbetet med tillämpningen av nationella mål och betygskriterier framhålls vikten av att lärare för samtal med kolleger om betygsfrågor, t.ex. om tolkningen av betygskriterier. Detta behöver inte innebära att den lokala tolkningen av betygskriterierna ser likadan ut i två klasser, man kan ju ha valt olika ämnesinnehåll. Men lärarna måste ha diskuterat och gemensamt kommit fram till att tolkningarna är likvärdiga även om det valda kunskapsstoffet gör att de har olika utformning. Arbetet på den enskilda skolan bör således vara organiserat på ett sådant sätt att det finns praktiska möjligheter att föra de nödvändiga diskussionerna. Ytterst är det rektors ansvar som pedagogisk ledare att se till att förutsättningarna för en dialog mellan lärarna finns och att den verkligen äger rum.

Beskrivning och bedömning av situationen på skolan

Samhällskunskapslärarna har ett välfungerande samarbete för att säkerställa att bedömning och betygssättning är likvärdig. De planerar undervisningen och examinationer tillsammans och de har även gemensamma betygsgesamtal. De har ofta sambedömning av prov och andra examinationer, speciellt om det är svårbedömda fall som de då lämnar till varandra. Tidvis besöker även lärarna varandras lektioner.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Johan Pellberg samt undervisningsrådet Christina Aro Östgren och Eleonor Duvandet deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi
Enhetschef

Ellionor Triay Strömvall
Föredragande

Bilaga: Bedömningspunkter